

Jennifer McMahon

TALVEN LAPSET

BAZAR

Jennifer McMahon

TALVEN LAPSET

SUOMENTANUT SARI KARHULAHTI

BAZAR

Bazar Kustannus Oy
www.bazarkustannus.fi

Suomentanut Sari Karhulahti
Englanninkielinen alkuteos *The Winter People*
Copyright © 2014 by Jennifer McMahon

All rights reserved. Published in the United States by Doubleday,
a division of Random House LLC, New York, and in Canada by Random
House of Canada Limited, Toronto, Penguin Random House Companies.

By arrangement with Writers House, New York,
and Ia Atterholm Agency, Sweden.

ISBN 978-952-279-127-6

Taitto Jukka Iivarinen / Vitale
Painettu EU:ssa

Zellalle

Koska halusit kerran leikkiä todella karmivaa leikkiä
kahdesta siskoksesta, joiden vanhemmat olivat
kadonneet metsään... ”Joskus niin vain käy.”

Kysymys: Hautaa syvään,
kivin peitä,
silti et voi
paeta meitä.
Mitä me olemme?

Vastaus: Muistoja

VANHA AMERIKKALAINEN ARVOITUS

VIERAILIJOITA TUONPUOLEISESTA

Sara Harrison Shean salainen päiväkirja

Ote päiväkirjan koonneen Amelia Larkinin alkusanoista

Rakas tätini Sara Harrison Shea surmattiin raa’asti talvella 1908. Hän oli kolmekymmentäyksivuotias.

Pian Sara-tädin kuoleman jälkeen keräsin kaikki hänen päiväkirjansa osat, jotka suinkin löysin, sillä hän oli kätkenyt ne lukuisiin hyviin piiloihin eri puolille kotitaloaan. Hän oli ymmärtänyt, millaiseen vaaraan ne hänet saattoivat.

Otin asiakseni järjestää Sara-tädin muistiinpanot kirjaksi seuraavan vuoden mittaan. Tehtävä oli minulle mieluisa, sillä oivalsin sangen pian, että päiväkirjan kertoma tarina saattaisi muuttaa tyystin käsityksemme elämästä ja kuolemasta.

Väitän myös, että kaikkein tärkeimmät muistiinpanot – kaikkein tyrmistyttävimmät salaisuudet ja paljastukset – ovat tätini päiväkirjan viimeisillä sivuilla, jotka hän täytti ainoastaan muutamia tunteja ennen kuolemaansa.

Niitä sivuja en ole vielä löytänyt.

En ole ottanut minkäänlaisia vapauksia kirjoittaessani Sara-tädin merkintöjä puhtaiksi. En ole kaunistellut enkä muutellut niitä millään lailla. Vaikka tädin kertoma tarina on kerrassaan tavaton, uskon että se on täyttä totta eikä seipitelmää. Vastoin yleistä mielipidettä hän oli täysissä sielun voimissa.

1908

VIERAILIJOITA TUONPUOLEISESTA

Sara Harrison Shean salainen päiväkirja

Tammikuun 29. päivänä vuonna 1908

Nähdessäni ensi kerran nukkujan olin yhdeksän vanha.

Oli se kevät, jonka jälkeen isä lähetti Tädin pois ja me menetimme minun Jacob-veljeni. Constance-siskoni oli avioitunut edellisenä syksynä ja muuttanut Granitevilleen.

Olin tutkimusretkellä Pirunkouran lähellä metsässä, missä isä oli kieltänyt meitä lapsia leikkimästä. Lehtivät puut muodostivat vehmaan vihreän katoksen pääni yläpuolelle. Aurinko oli lämmittänyt maan, joten kostea korpi tuoksui väkevästi savelta. Siellä täällä pyökkien, koivujen ja sokerivaahteroiden alla kasvoi kevätkukkia: kolmilehtiä, koiranhampaita ja suosikkejani kärsäkalloja eli piispanistuimia, merkillisiä pieniä kukkasia, joilla on salaisuus: jos niiden raidallista suojuslehteä kohottaa, alta löytyy pieni puikelo, joka on kuin pappi saarnastuolissa. Täti oli näyttänyt kasvin minulle ja opettanut, että sen mukulat voi kaivaa maasta ja kypsentää kuin nauriit. Olin juuri löytänyt yhden kärsäkallan kukan ja vedin sen suojuslehteä taaksepäin, jotta näkisin pikkuruisen hengenmiehen,

kun kuulin, että joku asteli hitaasti mutta vääjäämättä lähemmäksi. Laahasi raskaita jalkojaan kuivien lehtien seassa ja kompasteli juuriin. Mieleni teki pinkoa pakoon mutta hätäännyin niin etten kyennyt juoksemaan vaan kyyristyin sen sijaan kiven taakse juuri kun tulija astui aukiolle, jolla olin.

Tunnistin hänet heti: hän oli Hester Jameson.

Hester oli kuollut kaksi viikkoa aiemmin lavantautiin. Olin ollut isän ja Jacobin kanssa hänen hautajaisissaan ja nähnyt, miten hänet oli kätkeyty maan poveen kalmistossa, joka on kirkon takana Karpalokedon vieressä. Kaikki kouluni oppilaat olivat olleet siellä pyhäpukeissaan.

Hesterin isä Erwin omisti Jamesonin maataloustarvikekaupan. Hänellä oli hautajaisissa musta takki, jonka hihansuut olivat rispaantuneet, ja hänen nenänsä vuoti ja punoitti. Erwinin vieressä seisoi hänen vaimonsa Cora, tanakka naisihminen, jolla oli ompelimo kaupungissa. Cora nyyhkytti pitsinenäliina silmillä koko ruumis täristen ja nytkähdellen.

Olin ollut maahanpanijaisissa aiemminkin, mutta en kenenkään ikätoverini. Useimmiten haudan lepoon siunattiin hyvin vanhoja ja hyvin nuoria. En kyennyt kääntämään katsettani ruumisarkusta, joka oli juuri sopivan kokoinen minun kaltaiselleni pikkutytylälle. Tuijotin korutonta puuarkkua, kunnes minua alkoi huimata, ja pohdin, miltä tuntuisi joutua sellaiseen. Isä varmaankin huomasi, mitä tapahtui, sillä hän tarttui käteeni, rutisti sitä ja veti minut lähelleen.

Pastori Ayers, joka oli siihen aikaan nuori mies, sanoi Hesterin menneen enkelten luokse. Vanha kirkkoherramme pastori Phelps oli kumaraselkäinen ja puolikuuro, eikä

hänen saarnoissaan ollut mitään tolkkua, sillä hän vain paasasi pelottavin sanakääntein synneistä ja sovituksesta. Mutta kun sähköyväsilmäinen pastori Ayers saarnasi, hän tuntui puhuvan koko ajan juuri minulle.

”Minä, minä tahdon teitä kantaa hamaan vanhuuteen, ja siihen asti kun te harmaaksi tulette; minä sen teen, minä nostan, kannan ja pelastan.”

Vasta kun kuulin tämän Raamatun jakeen pastori Ayersin suusta, ymmärsin mitä se tarkoitti. Kaikki tytöt sanoivat, että hänen äänensä olisi tyynnyttänyt paholaisenkin.

Läheisessä pähkinäpensaassa alkoi laulaa punaolka-turpiaali. Lintu pörhisti punaisia olkapäitään ja lauloi minkä jaksoi toistellen miltei hypnoottisesti: *konk-a-rii!* Jopa pastori Ayers vaikeni hetkeksi ja kääntyi katsomaan sitä.

Cora Jameson heittäytyi polvilleen vaikeroimaan. Erwin koetti vetää hänet pystyyn, mutta ei jaksanut.

Seisoin aivan liki isää ja puristin hänen kättään, kun Hester-rukan arkulle lapioitiin multaa. Hesterillä oli ollut vino etuhammas, mutta kauniin sielukkaat kasvot. Hän oli ollut meidän luokkamme priimus laskennossa. Kerran hän oli antanut minulle syntymäpäivälahjaksi kukan kaksin kerroin taittamansa kirjelappusen välissä. Aivan tuoreen värisenä säilyneen kuivatun orvokin. *Olkoon syntymäpäiväsi yltä ibana kuin olet itsekin*, hän oli kirjoittanut lappuseen moitteettomalla kaunokirjoituksella. Olin pannut kukan Raamattuni väliin, ja se oli siellä vuosikausia, kunnes joko mureni tomuksi tai putosi. En muista tarkkaan, miten sille kävi.

Nyt kaksi viikkoa Hesterin hautajaisten jälkeen nukkuja, joka hänestä oli tullut, huomasi minut metsässä, vaikka olin kyyristynyt kivenjätkäleen taakse. En unohda milloinkaan

hänen katsettaan: hän katsoi minuun yhtä pelästyneenä kuin hirvittävästä painajaisesta heräävä johonkuhun vain puolittain tunnistamaansa.

Olin kuullut nukkujista. Me jopa leikimme koulun pihalla leikkiä, jossa yksi meistä makasi muka kuolleen orvokkien ja lemmikkien keskellä. Sitten joku kumartui kuiskaamaan taikasanat kuollutta esittävän korvaan, ja tämä nousi ja rupesi ajamaan muita takaa. Ensimmäisestä kiinni jääneestä tuli seuraava vainajaksi tekeytyvä.

Olin tainnut jopa leikkiä tätä leikkiä kerran Hesterin kanssa.

Korviini oli kantautunut kuulopuheita, huhuja surevien puolisoitten manan majoilta takaisin kutsumista edesmenneistä, mutta olin varma, että nukkujia oli vain tarinoissa, joita vanhat eukot kertoilivat mieluusti toisilleen viikatessaan puhtaita vaatteita tai parsiessaan sukkia – ajanvietteeksi tarkoitetuissa jutuissa, joilla salaa kuuntelevat lapset saatiin kiiruhtamaan kotiin ennen pimeän tuloa.

Olin ollut siihen saakka varma, ettei Jumala suvainnut mittaamattomassa viisaudessaan nukkujien kaltaisia hirveyksiä.

Hester ei ollut kolmenkaan metrin päässä minusta. Hänen sininen mekkonsa oli likainen ja repeytynyt ja liinatuikkansa takkuinen. Hän uhkui kostean maan ummehetunutta lemua, mutta aistin myös jotain, mikä muistutti pistävää rasvankäryä, sammuksiin puhalletun talikynttilän hajua.

Katseemme kohtasivat, ja olisin kovasti halunnut puhua, kutsua Hesteriä nimeltä, mutta sain ilmoille vain tukah-tuneen sihahduksen.

Hester juoksi pois kuin pelästynyt jänis. Minä kyyhötin paikoilleni jähmettyneenä ja takerruin hädissäni kiveen kuin jäkälä.

Sitten polkua pitkin Pirunkouran suunnalta lähestyi juosten joku, joka huusi Hesteriä.

Tulija oli Hesterin äiti Cora.

Nähdessään minut hän pysähtyi punaisena ja kiihtyneenä. Hän huohotti, ja hänellä oli naarmuja kasvoissa ja käsissä sekä kuivia lehtiä ja risunpätkiä tukassa.

”Sinä et saa kertoa tästä kenellekään”, hän kielsi.

”Miksi en?” minä kysyin ja tulin pois kiven takaa.

Cora katsoi suoraan minuun – katsoi lävitseni ikään kuin olisin likainen ikkunaruuu. Hän sanoi: ”Kenties sinä, Sara, rakastat jonakin päivänä jotakuta niin paljon, että ymmärrät.”

Sitten hän juoksi metsään tyttärensä perään.

Kerroin tapahtuneesta myöhemmin Tädille.

”Onko se tosiaan mahdollista?” minä kysyin. ”Voiko ihmisen herättää kuolleista?”

Poimimme jokivarresta sykkyräisiä saniaisen versoja Tädin koriin kuten aina keväisin. Veisimme viulun kierukkaa muistuttavat versot kotiin ja tekisimme täyteläistä keittoa, jossa olisi runsain määrin Tädin matkan varrelta keräämiä yrttejä ja villivihanneksia. Koimme samalla ansat: Täti oli saanut vain pari päivää sitten majavan ja toivoi saavansa toisenkin. Majavannahat olivat harvinaisuuksia, ja niistä maksettiin kelpo hinta. Täti oli kertonut, että majavat olivat olleet aikoinaan lähes yhtä yleisiä kuin oravat, mutta turkismetsästäjät olivat pyytäneet niitä niin paljon, että kannasta oli jäljellä enää rippeet.

Hauli oli meidän mukanaamme. Se nuuhki maata ja hörästi korvia heti kun kuuli risahduksenkin. Minulle ei selvinnyt milloinkaan, oliko se vain osaksi vai kokonaan susi. Täti oli löytänyt sen pentuna: se oli pudonnut yhteen hänen ansakuopistaan haulien haavoittamana. Hän oli kantanut sen kotiinsa, poistanut haulit, ommellut haavat ja hoitanut sen kuntoon. Se oli ollut hänen rinnallaan siitä lähtien.

”Sillä oli onnea, kun sinä löysit sen”, minä sanoin kuulutuani Haulin tarinan.

”Kyse ei todellakaan ollut onnesta”, Täti vastasi. ”Hauli ja minä olemme luodut toisillemme.”

En nähnyt milloinkaan Haulia uskollisempaa koiraakaan enkä kyllä muutakaan eläintä. Sen haavat olivat parantuneet, mutta ampuja oli sokaissut sen oikean silmän, joka oli maidonvalkoinen. Täti sanoi sokeaa silmää sen aavesilmäksi.

”Hauli kävi niin lähellä kuolemaa, että sen toinen silmä katsoo vieläkin tuonpuoleiseen”, hän selitti. Hauli oli minulle rakas, mutta inhosin täysikuuta muistuttavaa maidonvalkoista silmää, joka tuntui näkevän kaiken vaikka oli sokea.

Täti ei ollut verisukulaiseni, mutta hän piti minusta huolta ja kasvatti minut, sillä äitini oli kuollut syntyessäni. En siis muistanut mitään äidistäni: hänestä olivat jäljellä ainoastaan hänen ja isän hääkuva, vanhempien sisarusteni hänestä kertomat tarinat ja hänen ompelemansa tilkkutäkki, jonka alla nukuin joka yö.

Jacob-veljeni väitti, että nauroin aivan kuten äiti. Constance-siskoni sanoi, että äiti oli ollut piirikunnan paras tanssija ja että kaikki muut nuoret naiset olivat kahtineet häntä.

Tädin suku oli pohjoisesta, Quebecistä. Hänen isänsä oli ollut turkismetsästäjä ja äitinsä intiaani. Hänellä oli aina metsästyspuukko mukanaan, ja hän käytti pitkää hirvennahkatakkaa, joka oli koristeltu kirkasvärisillä helmillä ja piikkisian harjaksilla. Hän puhui ranskaa ja lauloi minulle aivan vieraalla kielellä. Hänen oikeassa etusormessaan oli kellastunut luusormus.

”Mitä tässä lukee?” kysyin kerran ja sipaisin sormukseen kaiverrettuja outoja kirjaimia ja merkkejä.

”Että elämä on kiertokulkua”, Täti vastasi.

Kaupunkilaiset pelkäsivät Tätiä, mutta tulivat silti hänen ovelle. He seurasivat monien jalkaparien tallaamaa polkua Pirunkouran taakse hänen metsämökilleen ja toivat mukanaan kolikoita, hunajaa, viskiä – mitä vain, millä kykenivät maksamaan hänen rohtonsa. Hänellä oli tippoja koliikkiin, teetä kuumeeseen ja jopa pieni sininen pullo, jonka hän vannoi sisältävän niin väkevää lemmentjuomaa, että jo pisaralla sai sydämensä valitun omakseen. Tiesin, ettei hänen sanojaan ollut syytä epäillä.

Tiesin muitakin asioita Tädistä. Olin nähnyt hänen pujahtavan ulos isän makuuhuoneesta varhain aamulla ja kuunnellut huoneen lukitun oven takaa kantautuvia ääniä hänen ollessaan isän luona.

Tiesin myös, ettei Tätiä kannattanut suututtaa. Hän oli kiivasluonteinen, eikä juuri sietänyt vastustelua. Jos joku kieltäytyi maksamasta hänen palveluksistaan, hän meni kieltäytyjän kotiin, ripotteli sinne nahkapussista mustaa pulveria ja luki oudon loitsun. Siitä lähtien kieltäytyjän ja tämän perheen osaksi lankesi kauheita vastoinkäymisiä: katoja, sairauksia, tulipaloja ja jopa kuolemantapauksia.

Viskasin Tädin koriin kourallisen tummanvihreitä versoja.

”Täti kiltti, kerro voivatko kuolleet palata elämään.”

Täti kallisti päätään ja katsoi pienillä tummilla silmillään pitkään minua silmiin.

”Voivat”, hän vastasi lopulta. ”Yhdellä keinolla. Siitä tietävät vain muutamat, mutta ne harvat kertovat siitä lapsilleen. Koska sinä olet minulle lähinnä omaa lasta, kerron aikanani salaisuuden sinulle. Kirjoitan muistiin kaiken, mitä tiedän nukkujiista. Taittelen muistiinpanoni, laitan ne kirjekuoreen ja suljen kuoren vahasinetillä. Sinä piilotat sen, ja jonakin päivänä – sitten kun olet valmis – avaat sen.”

”Mistä tiedän, että olen valmis?” minä kysyin.

Tädin hymy paljasti hänen pienet hampaansa, jotka olivat terävät kuin ketulla ja purutupakan ruskeiksi tahrimat. ”Kyllä sinä tiedät.”

Kirjoitan tätä salaa, peiton alla piilossa. Martin ja Lucius luulevat, että nukun. Kuulen, että he juovat kahvia alakerrassa ja puhuvat minun ennusteestani (joka ei ikävä kyllä taida olla hyvä).

Olen palannut ajatuksissani menneeseen, muistellut kaiken tämän alkua ja yhdistänyt asioita kuin tilkkutäkin palasia. Mutta voi miten ruman ja omituisen täkin!

”Gertie”, Martin kuuluu sanovan, ja lusikka kilahtelee, kun hän hämmentää kahvia peltisessä lempimukissaan. Näen sieluni silmin hänen kurtistuneen otsansa, sen syvät huolen juonteet. Miten surulliselta hän varmasti näyttääkään lausuttuaan Gertien nimen.

Pidätän hengitystäni ja kuuntelen tarkkaavaisesti.

”Toisinaan murhenäytelmä on ihmiselle liikaa”, sanoo Lucius. ”Toisinaan siitä ei toivu milloinkaan.”

Jos suljen silmät, näen vielä nytkin oman Gertiä kasvoilla ja tunnen hänen makealta tuoksuvan hengityksensä poskellani. Muistan niin kovin elävästi viimeisen yhteisen aamumme ja kuulen hänen kysyvän: ”Jos lumi sulaa vedeksi, muistaako se edelleen, millaista oli olla lunta?”

Hitaasti kytevä tarina aavemaisista salaisuuksista ja siteistä, jotka ovat liian vahvoja katkaistaviksi

Vermontissa sijaitseva West Hallin kylä tunnetaan arvoituksellisista katoamistapauksista ja vanhoista legendoista. Mysteereistä suurin on Sara Harrison Shean tapaus vuodelta 1908, jolloin hänet löydettiin kuolleena keskeltä lumen peittämää peltoa vain kuukausi hänen pienen tyttärensä traagisen kuoleman jälkeen.

Shean entisellä maatilalla asuu 19-vuotias Ruthie äitinsä Alicen ja pikkusiskonsa kanssa. Eräänä aamuna Ruthie huomaa Alicen kadonneen. Etsiessään vihjeitä äitinsä makuuhuoneesta Ruthie löytää Sara Harrison Shean salaisen päiväkirjan lattialankkujen alta. Uppoutuessaan vuosisadan takaiseen mysteeriin Ruthie huomaa, ettei ole ainut, joka etsii jotakin kadotettua. Mutta kovinkaan routa ei voi peittää salaisuuksia ikuisesti.

